

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară 6: *Educație și competențe*

Prioritatea de investiții 10.i: *Reducerea și prevenirea abandonului școlar timpuriu și promovarea accesului egal la învățământul preșcolar, primar și secundar de calitate, inclusiv la parcursuri de învățare formale, nonformale și informale pentru reintegrarea în educație și formare*

Obiectivul specific 6.4: *Creșterea numărului de tineri care au abandonat școala și de adulți care nu și-au finalizat educația obligatorie care se reîntorc în sistemul de educație și formare, inclusiv prin programe de tip a doua șansă și programe de formare profesională*

Obiectivul specific 6.6: *Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli inclusive*

Titlu proiect: *"Acces la programe de educație și formare profesională pentru tinerii și adulții din județul Dolj care au părăsit timpuriu școala (1)"*

Cod SMIS 2014+: 135711

PROGRAMA ȘCOLARĂ Modulul M2 NOȚIUNI DE ANTREPRENORIAL

Program „A doua șansă” pentru învățământ secundar inferior

versiune finală

A.3.1 Organizarea, monitorizarea și evaluarea programului „A doua șansă” și a stagiilor de pregătire practică de 720 de ore

Nume și Prenume Mândruleanu Nirvana Augustina
Expert curriculum Cultură civică/Educație antreprenorială

Semnătura expertului

Martie 2022

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Programa școlară pentru modulul ”NOȚIUNI DE ANTREPRENORIAL” se adresează profesorilor care predau acest modul în cadrul programului ”A doua șansă” – învățământ secundar inferior. Modulul este integrat în disciplina Cultură civică/ Educație antreprenorială și se studiază, conform planului cadru de învățământ, în anul IV al programului ”A doua șansă” – învățământ secundar inferior.

Prezenta programă școlară stabilește oferta educațională care urmează să fie realizată în bugetul de timp de 45 de ore, alocat în conformitate cu statutul și locul modulului ”Noțiuni antreprenoriale” în planul cadru de învățământ; din numărul total de ore, 35 de ore sunt incluse în trunchiul comun, iar 10 ore sunt incluse în curriculumul la decizia școlii.

Modulul urmărește să formeze și să dezvolte la cursanți spiritul de inițiativă, atitudinea activă, responsabilă, precum și spiritul întreprinzător, potrivit competenței cheie spirit de inițiativă și antreprenoriat, care se referă la abilitatea persoanei de a transforma ideile în acțiune. Competența cheie include creativitate, inovație asumarea riscului, precum și abilitatea de a planifica și de a realiza managementul unor proiecte în scopul atingerii unor obiective, de natură să susțină persoanele nu doar în viața de fiecare zi, acasă și în societate, ci și la locul de muncă, în conștientizarea contextului muncii lor și în sesizarea oportunităților. Elaborarea programei școlare pentru modulul ”Noțiuni antreprenoriale” din cadrul programului ”A doua șansă” – învățământ secundar inferior, propus pentru educația de bază, a avut în vedere următoarele două aspecte:

1. pe de o parte, să reprezinte o ofertă relevantă în raport cu oferta educațională a disciplinei Educație antreprenorială din Curriculumul național; în acest sens, programa respectă principiile și achizițiile fundamentale ale programei școlare pentru Educație antreprenorială aplicată în prezent la clasa a X-a;
2. pe de altă parte, să reprezinte o ofertă educațională adaptată la particularitățile grupului țintă, respectiv ale elevilor care sunt beneficiarii acestui program. Constituit din persoane peste vârsta școlară obișnuită, cu particularități de vârstă apropiate de cele ale adulților sau care sunt deja adulți, elevii care fac parte din grupul țintă al programului ”A doua șansă” – învățământ secundar inferior au o experiență de viață, de muncă și socială diferită de cea a elevilor obișnuiți, aflați la finalul școlarității obligatorii. Din acest punct de vedere, programa valorifică experiența elevilor, oferindu-le posibilitatea de a învăța despre teme și probleme fundamentale pentru ceea ce sunt și pot deveni în plan personal, social și profesional.

În cadrul disciplinei, modulul ”Noțiuni antreprenoriale” oferă elevilor care revin la școală posibilitatea studierii aspectelor necesare pentru un alt gen de abordare a problemelor cu care se confruntă în plan personal, social și profesional și nu doar pentru pregătirea lor ca potențiali întreprinzători. Studiarea modulului ”Noțiuni antreprenoriale” își dovedește utilitatea în diferite situații ale vieții de fiecare zi, așa cum sunt:

- Punerea unei idei în practică;
- Realizarea managementului unui plan de acțiune/proiect;
- Rezolvarea de probleme;
- Abordarea inovativă și creativă a unei probleme pe o cale care elimină rutina;
- Decizia inițierii unei activități independente;
- Adaptarea la schimbările de pe piața muncii (dispariția/apariția unor ocupații, meserii, calificări profesionale etc.) prin manifestarea unei atitudini active și responsabile;
- Dezvoltarea unor abilități antreprenoriale.

STRUCTURA
(M2): NOȚIUNI DE ANTREPRENORIALĂ. INSTRUMENTE ÎN ACTIVITATEA
ANTREPRENORIALĂ ȘI DE PROMOVARE A AFACERII
COMPETENȚE GENERALE

1. Aplicarea conceptelor educației antreprenoriale pentru cunoașterea de fapte, evenimente, procese din viața reală
2. Utilizarea cunoștințelor de educație antreprenorială în economia de piață și analizarea posibilităților de dezvoltare personală
3. Colaborarea în cadrul grupului pentru rezolvarea problemelor specifice mediului de afaceri.

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi
Antreprenorul și mediul de afaceri	CS1. Identificarea rolurilor pe care le poate îndeplini individul în domeniul afacerilor și a calităților și competențelor antreprenoriale CS2. Exemplificarea calităților întreprinzătorului CS3. Stabilirea, cooperare cu celelalte categorii într-un mediu de afaceri	- Noțiuni de antreprenoriat - Competențe și calități ale antreprenorului - Evaluarea
Realizarea și promovarea unei afaceri pe piață	CS4. Identificarea prevederilor legislative referitoare la activitatea antreprenorială CS5. Identificarea și utilizarea instrumentelor pentru studierea pieței și oportunităților folosite CS6. Evaluarea și utilizarea adecvată a schimbărilor care intervin în mediul de afaceri CS7. Evaluarea posibilităților de dezvoltare a unei afaceri proprii și profitabile	- Etica în afaceri și legislația în activități de antreprenoriat - Piața și resursele firmei - Instrumente în activitatea antreprenorială - Modalități de promovare a produselor de către firmă - Evaluarea
Comunicarea profesională și etică	CS8. Identificarea unor factori de risc în situații diferite în inițierea și derulare afaceri CS9. Investigarea elementelor reușitei în afaceri	- Riscul în afaceri: - Elemente de etică în afaceri și de protecție a consumatorului - Comunicarea profesională în organizații - Elemente de reușită în afaceri - Evaluarea

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice au în vedere modul de organizare a activității didactice în vederea formării la elevi a competențelor formulate în programa școlară și a realizării obiectivelor urmărite prin programul ”A doua șansă”.

În proiectarea demersului didactic, este necesar ca profesorul să țină cont de următoarele aspecte:

- Orele incluse în curriculumul nucleu sunt destinate formării, exersării și consolidării competențelor prevăzute în programa școlară, a competențelor-cheie urmărite în cadrul învățământului obligatoriu;
- Orele incluse în curriculumul la decizia școlii asigură, în domeniul educației de bază, cadrul pentru realizarea unei oferte educaționale flexibile și diferențiate, în funcție de aspirațiile și potențialul de învățare al elevilor;
- Proiectarea demersului didactic presupune lectura personalizată a programei școlare, elaborarea planificării calendaristice, proiectarea secvențială(a unităților de învățare sau a lecțiilor);
- Respectarea prevederilor programei școlare presupune desfășurarea unui demers didactic centrat pe elev și formarea de competențe;
- Dobândirea de către elevi a achizițiilor pe care le stabilește programa școlară presupune realizarea unor activități de învățare adaptate la particularitățile de vârstă și psihologice ale elevilor beneficiari, la ritmul de învățare și la nevoile în plan educațional, care sunt specifice elevilor din programul ”A doua șansă”.

Realizarea rolului acestui modul în formarea elevilor în plan cognitiv, atitudinal-comportamental, social și economic presupune asumarea de către cadrul didactic a susținerii și a facilitării învățării elevilor, manifestarea ca mediator și îndrumător al fiecărui elev în parte ; atitudinea și modul concret de acțiune a profesorului în clasă, realizarea cu elevii a activităților de învățare au menirea să contracareze un posibil curriculum ascuns, care ar putea să acționeze contrar efectelor educative avute în vedere. Deoarece programa școlară vizează, în esență, cultivarea spiritului de inițiativă și a spiritului antreprenorial al elevilor, profesorul trebuie să valorifice , ca oportunități, particularitățile elevilor participanți la programul ”A doua șansă”, în sensul de a asigura:

- Valorificarea achizițiilor obținute prin educația formală, informală, nonformală, inclusiv prin muncă;
- Valorificarea în activitățile de învățare a experienței obținute de elevi pe piața muncii;
- Realizarea unor activități didactice care susțin și stimulează învățarea despre inițiativă, creativitate și spirit antreprenorial nu doar în plan teoretic, ci și practic-aplicativ, prin cerințe care solicită manifestarea inițiativei, creativității și a spiritului antreprenorial.

SUGESTII PRIVIND ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Competențele se formează prin activități de învățare. Această precizare evidențiază importanța modului de proiectare și de desfășurare a activității cu elevii.

Este necesar ca profesorii să realizeze în mod explicit, în lecții, conexiunea între ceea ce se învață și scopul pentru care se învață, ceea ce înseamnă o orientare directă către latura pragmatică. Este important ca în centrul demersului didactic să fie plasat elevul, ca subiect al activității instructiv-educative. În acest sens, se impune ca lecțiile să pornească de la experiențele specifice elevilor, să se adreseze intereselor acestora, să ofere o mare varietate de exerciții, aplicații practice, atrăgătoare,

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

realizate prin diversificarea activităților de învățare, care să pună elevii în situația de subiecți activi la propria formare și dezvoltare.

Formarea la elevi a competențelor prevăzute de programa școlară presupune desfășurarea unor lecții interactive, practic-aplicative, prin:

- Utilizarea unor strategii didactice care să pună accent pe consolidarea continuă a capacităților, pe abordări flexibile, contextualizare, pe parcursuri diferențiate și individualizate;
- Utilizarea unor metode active, participative, care pot contribui la responsabilizarea elevilor față de propria învățare, la dezvoltarea capacității de abordare rațională a problemelor private și publice, în contextul unui mediu economic, social și cultural complex și dinamic, al mobilității geografice și ocupaționale a forței de muncă(exemplu învățarea problematizată, învățarea prin cooperare, jocul de rol, simularea, studiul de caz);
- Învățarea prin acțiune (experiențială), realizarea unor activități bazate pe sarcini concrete;
- Utilizarea unor strategii didactice care să permită alternarea formelor de activitate (individuală, pe perechi și în grupuri mici);
- Exersarea lucrului în perechi sau în grupe mici de elevi, prin care pentru a rezolva o problemă, elevii comunică, participă activ și își pot manifesta creativitatea;
- Realizarea unor activități de tip proiect(exemplu, de rezolvare a unor probleme sau de simulare a derulării unei afaceri).

Potrivit abordărilor existente, inclusiv la nivel european, în ceea ce privește competența cheie spirit de inițiativă și antreprenoriat, este necesar ca activitățile de învățare să fie orientate nu doar spre formarea și dezvoltarea abilităților antreprenoriale specifice(necesare pentru înființarea și managementul unei afaceri), ci și spre:

- Formarea și dezvoltarea abilităților antreprenoriale generale: curiozitate, creativitate, capacitatea de elaborare și prezentare de idei inovatoare, abilitatea de a organiza eficient timpul și propria activitate, de a negocia și rezolva probleme, de a-și asuma riscuri etc.;
 - Formarea și dezvoltarea atitudinilor și comportamentelor proactive, bazate pe receptivitate față de nou și pe abordarea fără teama schimbării;
 - Potrivit specificului competențelor care trebuie formate, activitățile de învățare pot include:
 - rezolvarea unor sarcini de lucru, prin care elevii sunt puși în situația de a utiliza noțiuni specifice antreprenoriatului;
 - exerciții de exersare a noilor achiziții în diferite contexte (exemplu în rezolvarea unei probleme, de acasă sau de la locul de muncă);
 - raportarea la situații problemă, prin intermediul cărora elevii pot să se refere la propria persoană în scopul autocunoașterii și autoevaluării propriului potențial;
 - operarea cu alternative explicative în interpretarea unor fapte/situații; aceasta poate contribui.
- La dezvoltarea unui comportament rațional în utilizarea resurselor proprii și/sau în gestionarea resurselor alocate unei afaceri; de asemenea, se poate analiza ideea potrivit căreia acțiunile sunt, de fapt, rezultatul unei alegeri în care este importantă evaluarea și alegerea unei alternative cât mai bune ;
- elaborarea de portofolii și proiecte (individual, în perechi/ grupuri de lucru) pentru exersarea competențelor de care are nevoie un întreprinzător.

Oricare ar fi opțiunea didactică, aceasta se va dovedi utilă dacă profesorii vor reuși să antreneze elevii în activități de învățare atrăgătoare, care să răspundă intereselor și experiențelor de viață ale grupului țintă. În unele situații, profesorii vor trebui să facă față provocărilor care vin din "lumea reală" a așa-ziselor " afaceri de succes", obținute prin încălcarea normelor juridice și etice. Spiritul antreprenorial ce se dorește cultivat prin prezenta programă școlară trebuie să formeze și să dezvolte la elevi raporturi corecte cu legea, cu instituțiile statului, non-guvernamentale, cu competitorii sau cu partenerii de

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

afaceri. Profesorul spune elevilor că afacerile trebuie să fie ”curate și de succes”, având ca scop avantajul personal, dar și al comunității, avantajul reciproc, profitul, etica și legea nu se contrazic, dimpotrivă trebuie gândite și practicate numai împreună.

SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea reprezintă o componentă esențială a procesului didactic realizat ca activitate de predare - învățare-evaluare.

Formele de evaluare utilizate în cadrul programului ”A doua șansă” pentru învățământul inferior sunt:

- evaluarea cu rol de diagnoză, care este realizată la începutul studierii modului pentru identificarea potențialului de instruire, de dezvoltare și de educare de care dispun elevii;
- evaluarea curentă, formativă, în scopul orientării și optimizării învățării;
- evaluarea finală constă în evaluarea portofoliului tematic și în administrarea unei probe orale, scrise, practice sau cu sarcini mixte, alternative, la final de modul;

Criteriile, modalitățile și programarea evaluării vor fi stabilite împreună cu elevii și vor fi cunoscute de aceștia. Date fiind caracteristicile de vârstă ale elevilor, este necesar ca profesorul să explice elevilor:

- alegerea unei anumite modalități de evaluare;
- rolul evaluării în învățare, rolul exercițiilor în formarea spiritului întreprinzător;
- rolul încercărilor și al greșelii în activitatea de învățare ca și necesitatea depășirii stărilor emoționale în fața situațiilor de evaluare.

Din perspectiva unui demers educațional centrat pe competențe, se recomandă utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative, care:

- este stimulativă pentru elevi și este inclusă în timpul fiecărei sarcini de învățare;
- oferă elevilor posibilitatea de a se exprima liber asupra a ceea ce au înțeles sau nu, asupra nedumeririlor, asupra a ceea ce cred ei că le-ar fi util pentru clarificarea problemelor puse în discuție, asupra aspectelor care li s-au părut interesante, necesare sau nu;
- acceptă ”nereușitele” elevului, considerându-le etape în formarea și dezvoltarea lui fără a le sancționa prin notă;
- pune în evidență progresul realizat de elevi în învățare;
- evidențiază modul de relaționare, de participare la activități, precum și atitudinile exprimate;
- feed-back-ul se referă la nivelul de dobândire a competențelor de către elevi.

Evaluarea se mai poate realiza și prin: proiect, portofoliu, autoevaluare, evaluare în perechi, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor.

Evaluarea finală se realizează pe baza standardelor de performanță.

Standarde de performanță

Standard de performanță 1: Aplicarea comportamentului civic și a valorilor democratice studiate în propria experiență și în acțiuni desfășurate împreună cu ceilalți.

Standard de performanță 2: Aplicarea achizițiilor specifice antreprenoriatului în analiza posibilităților de dezvoltare personală, precum și în situații caracteristice economiei de piață.

Instrumente Structurale
2014-2020

BIBLIOGRAFIE

1. Drucker, P.F., Inovația și sistemul antreprenorial, Editura Enciclopedică, 1993
2. Popescu D., Eficiența comunicării în afaceri, Editura Economică, 2003
3. M.E.C., Curriculum Național Programa școlară pentru Educație antreprenorială (clasa a X-a, ciclul inferior al liceului), aprobată cu O.M.E.C. nr.4598/31.08.2004
4. Ion Dișmarescu - "*Bazele managementului*", București, Ed. Didactica și Pedagogica, 1995
5. Radu Mihalcea, Armenia Androniceanu - "*Management: Fundamente, Interferențe, Studii de caz, Soluții*", Ed. Economica, 2000
6. Dan Anghel Constantinescu, Ana-Maria Ungureanu, Alina Costache - "*Management strategic*", București, Ed. Tehnica, 1999
7. Nita Dobrota - "*Dictionar de economie*", Ed. Economica, 1999
8. <https://www.scribub.com/management/Riscul-in-afaceri928202211.php>
9. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/46/politica-de-protectie-a-consumatorilor-principii-si-instrumente>
10. <https://conspecte.com/cultura-organizationala/etica-afacerilor.html>
11. <https://diasporarestart.ro/cei-mai-importanti-factori-de-succes-pentru-o-afacere/>